

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 221.

V Ljubljani, v četrtek 29. septembra 1887.

Letnik XV.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

edini katoliško-konservativni slovenski dnevnik

velja za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se račun 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Čehi in Nemci.

(Dalje.)

Sprva so posamezni češki rodoljubi kot: Balbin, Tham in drugi ostali zapuščene zelenice v narodni puščavi. Višji krogi in omikanci sramovali so se svojega materinega jezika; govorili so večinoma nemški in francoski. Celó slavni češki pisatelj Dobrovsky smatral je češčino kot umirajoč jezik, ki se more vzdržati le v nižjih slojevih naroda. Ognjeviti češki rodoljubi pisali so svoja znanstvena dela le v nemščini do začetka sedanjega stoletja. Tako je pisal Čeh Fr. M. Pelzel v svoji razpravi o „zgodovini Nemcev in njihovem jeziku na Češkem“: „Ko se bo nekdanje govorilo, na Češkem so v davnem časi govorili slovanski, tedaj bo ponemčeni Čeh rad slišal, kako se je to zgodilo, da so se Čehi ponemčili.“

Ko je nastopil vladanje cesar Leopold II., na počila je boljša doba češkemu jeziku. Na Praškem

vseučilišči so ustanovili stolico češkega jezika. Stopili so pred narod s slovstvenimi deli slovniške in zabavne vsebine možje, kot: Jungman, Nejedly, Marek, Presl in drugi. Narod jih je poslušal, razumel, ogrel se za materinščino.

Tudi vlada je obračala večjo pozornost na ljudski govor. Dne 23. avgusta 1816 je izšel dvorni dekret, ki je zaukazal, da se v uradih in drugod bolj ozirajo na drugi deželni jezik, namreč na češčino. Pri političnih uradih so imeli prednost oni prosilci, ki so razumeli tudi češčino. Vendar pa je bilo češko slovstvo omejeno na ozek krog navdušenih rodoljubov, pisateljev, duhovnikov in učiteljev.

Za češko slovstvo pričela se je nova doba leta 1818, ko se je ustanovil češki deželni muzej. To podjetje so posebno podpirali: Grofa Kašpar in František Sternberg, grof Fr. Kolovrat, grof Klebelsberg, knez Anton Lobkovic in drugi češki magnati. Posebno se je razvnelo rodoljubje in narodno mišljenje, ko so našli Kraljedvorski in Zelenogorski rokopis. — Grof Kolovrat je obljubil prijateljem češkega jezika in slovstva, da bo namen deželnemu muzeju v prvi vrsti češki jezik in narodnost.

Vendar so prijatelji, pospeševalci in gojitelji češkega jezika imeli še trde boje s tedanjo nezupljivo policijsko državo. Leta 1821 je vlada zopet preklicala vse naredbe glede češčine iz leta 1816. (Gl. Helfert.) Možje kot: Pavel Šafařík, Fr. Palacky, Jan Kolař in drugi pridobili so češkemu narodu ime in priznanje ne le na češki zemlji, temveč tudi izven dežele.

Slavni nemški pesnik Göthe piše: „Češki jezik je v polni moči; knjige, časopisi in knjižice za narod se tiskajo v češčini. Hvalevreden je trud in zahteva veliko samozatajevanje, moč in spretnost, da se oživi in ohrani slovstvo, čigar jezik živi v ozkih mejah in je bil dolgo časa prepuščen le pri prostemu narodu. Tekmovati mora z vdomačenim nemškim jezikom, ki je na široko razširjen kot državni in slovstveni jezik.“

„Bogastvo starejše češke literature, ki se tudi more ponašati s klasično dōbo, mora biti podloga takemu trudu. Tiskajo se spominki starega jezika v prozi in vezani besedi, pripovedke, pregovori, pisma, potopisi, junaške in narodne pesmi. S tem jedrom se družijo tudi že mnoga nova dela, pesni raznotere vsebine, zgodovinski, kritični in celó modroslovski spisi. Fr. Palacky, čigar izcerpljiva pridnost in bistri pogled zaslužita največjo hvalo, Dobrovsky, Hanka, Čelakovsky, Kolař, Sedlaček, Svoboda in drugi so dolga vrsta novočeških pisateljev, ki so že toliko razvili in pomnožili narodno slovstvo in jezik, da sta varna proti valovom časa.“

Dalje Göthe omeni „bogastva in gibčnosti češkega jezika“. O razmerah med Nemci in Čehi piše: „Češka dežela ima v svoji sredi bogato pesniško floro, ki se pojavlja po svojem dvojnem zgodovinskem življenju, v češkem in nemškem bitju. Češka dežela je znamenit vzgled skupnega življenja dveh jezikov; kaže se največji razloček, kakor ga že nasprotje med nemškim in slovanskim izraza, in vendar ob enem tudi najmočnejša zveza. Češki pesniki sicer posnemajo stare vzglede, vendar kažejo v oblikah in mislih nemško šolanje. Nasprotno pa nemški pesniki izbirajo staročeške predmete svojim umotvorom.“

Tako je nemški pesnik Ebert večinoma jemal tvarino iz češkega življenja (Libuša). „Pesniki obeh narodov“, piše Göthe, „najdejo prava tla v staročeški zgodovini, ko so življenje, jezik in poezija naroda imeli še svojo lastno in samostalno podobo. Češka ima mnogo takih spominkov iz dōbe cvetja.“

Sedaj so se razmere zelo predrugačile. Nemec na Češkem je pozabil svojo zgodovino in hoče biti izključljivo le Nemec. Prejšnja spravljivost je izginila, sovraštvo, prepir in medsobojna mržnja vselila se je v sela in mesta na Češkem. To je storilo l. 1848, ki je zelo vplivalo na razmere med Nemci in Čehi. (Dalje prih.)

LISTEK.

Dolenjski župan.

IV.

Tretja avtoriteta za razne novosti je bil županu dolenjskemu berač Kalefúr. Prehodil je vso dolenjsko stran od Save do Krke in od Ljubljane do Novega mesta ter vedel sila dosti novic. Če je bila ena resnična vmes, bilo je devet gotovo bosih, kajti Kalefúr je bil navihan, kakor malokdo, in govoriti je znal za tri druge. Dejali so, da ima dva jezika, eden govori, drugi počiva in tako se vsako uro menjavata.

Na tak način so pri županovih vedno imeli dosti gradiva za vsakdanje pogovore. Saj je bilo tudi malokdaj brez tujcev, ki so prinesli zopet kaj posebnega seboj, vsak iz svojega kraja. Lončarji in rešetarji iz Ribniške doline so ondi prenočevali, mesarji in mešetarji so mimo županije imeli svojo stéčino, s kratka: županova hiša v Dolenjivasi je bila nekako središče cele gorenje Témenice.

Prenočišče je dobil pri županu vsak pošten popotnik, pa tudi brez večerje mu ni bilo treba iti počivat, kajti pri tej hiši ni nikdar kruha primanjkovalo, še celó trojnega so včasih imeli, dvojnega

pa vselej gotovo. Seveda je moral semtertje kak tujec dovoliti, da se je župan malo ponorčeval z njim. — Kaj je bil nekega dne naredil s Hrvatom, ki je s prešiči kupčeval in pri županovih ostal čez nedeljo? — Župan je bil dober kristijan in nobeno nedeljo ni opustil božje službe. Tudi v zadnjih letih življenja svojega jo je vsak božji dan vbral po stezi v farno cerkev. Pa tudi družina in tujci, ki so slučajno pri njem čez nedeljo zaostali, morali so k sv. maši. Samo poprej omenjeni Hrvat se izgovarja, da v cerkev ne more, ker njegovo že več tednov neobrito obličje ni za „med ljudi“, poleg tega se mu je pa še z enega čizma odtrgala péta. Župan se précej ponudi, da bode on sam oboje popravil, lice obril in péto pritrdil. Urno Hrvata posadi na stol in mu brado z mjiplom pobeli. Zdaj poseže v miznico in izmed družega orodja potegne navadni rezilnik ter začne ubozega Hrvata z njim neusmiljeno obdelovati. Dasiravno je ta debelo gledal čudno županovo britev, vendar se pokorno vdá povelju hišnega gospodarja, zlasti ko mu ta zatrdi, da je njegov rezilnik ostrejši ko vsaka britev. Potok solzá se nesrečnemu Hrvatú vlije po licih, ko župan prvič z rezilnikom potegne po kosmatinah. Toda še dva potegljēja in daljši odrastki so ležali po bradi. Župan nazadnje vendar še s pravo britvijo po licih pogladi in Hrvatú vstane sicer s krvavim obličjem,

a vendar vesel, da je srečno prestal britko mučenitvo. Brada je bila zdaj dobra, le še péta na čizmu je zijala. Župan prinese kladivo in žebelček ter ukaže Hrvatú nogo zadej vzdigniti, kakor jo vzdignejo konju pri kovanju. Župan pa je imel daljši žebelj skrit v roki — in manjšega je pa kazal. Ko toraj Hrvat nogo vzdigne, župan naglo daljši žebelj primeri in ga začne na lahko v péto čizma pribijati. Ko čuti, da mora biti že do noge, pa s tako močjo pritisne po žebli, da Hrvat skoraj do stropa poskoči od bolečin. Župan prosi za zamero in hitro ukaže ženi prinesiti slanine, s katero je Hrvat rano na péti in svoje grlo takó primazal, da je vkljub luknji v nogi lahko prišel do cerkve in nazaj.

Radi so se pri županovih ustavljali tudi potujoči Ribniški krošnjarji in lončarji. Župan je svoje burke z njimi vganjal, pa tudi sam katero od njih pod nos dobil, kajti Ribničan nerad dolžan ostaja in najrajše sproti plačuje. Najbolj sta se razumela župan in lončar Gašper. Prikupil se je bil županu, ker je znal na njegova šaljiva vprašanja vselej točno in dovtipno odgovoriti. Če je n. pr. župan Gašperja, ko je voziček posode pripeljal pod podstrešek, vprašal po lončenem basu, ga je li vendar že enkrat pripeljal ali ne, mu je lončar na kratko zasolil: „Čemu vam bo bas, vsaj ga imate v hlevu. Vzemite v roko šibo in vašo veliko rumenko, kedar se

Higijenski kongres.

Na Dunaji se je v ponedeljek otvoril šesti mednarodni kongres za higijeno in demografijo pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa. Predsednik kongresu, profesor Ludvig, pozdravil je navzočega prestolonaslednika in ga prosil, naj otvori kongres. Nato je cesarjevič govoril besede, ki pričajo o njegovem duhu in živem zanimanju za vednost. „Najdražji kapital držav in družbe je človek. Vsako posamezno življenje ima svojo določeno vrednost. To ohraniti in obvarovati do skrajne meje, to ni le dolžnost humanosti, temveč tudi naloga vseh skupaj.“

Akoravno ima posameznik sredstva, da varuje svoje zdravje, vendar je v obče brez moči proti škodljivim vplivom, ki nas obdajajo. Pomagati mora skupno delovanje. In to nalogo izvršuje higijena s pomočjo demografije, ki na vednostni podlagi kaže pot postavodajalstvu in naredbam držav in občin, da dosežejo praktičen namen na polji zdravstva.

Poglejmo poročila poročevalcev, čuditi se moramo, da vednost, kateri Vi, gospoda, služite z največjo vneto, obsega vsa polja; hišo in šolo, produkcijo in vojsko, mesto in vas, promet in industrijo. Te besede ob kratkem označijo naloge kongresa.

Nato poroča tajnik prof. Gruber o organizaciji kongresa in opomni, da materialno podpirajo namene kongresa avstrijska vlada, mnogi deželni odbori, mesta in tovarnarji.

Prof. dr. Bronardel, načelnik odboru za higijeno v francoskem trgovinskem ministerstvu, govoril je o nalezljivih boleznih. Vednost je dokazala, da jih 80 izmed 100 zbolijo zaradi slabe pitne vode. Treba je toraj v prvi vrsti skrbeti, da imajo ljudje dobro pitno vodo.

Veliko zanimanje je vzbudil govor slavnega učenjaka dr. Pettenkoferja. Iz njegovega govora povzamemo glavne misli:

Glavna naloga higijene je, da imajo ljudje čist zrak, jed in pijačo, dobro vodo in čista stanovanja. Koliko je treba še storiti v tem oziru v mnogih krajih, dokazal je Anglež Robert Rawlison rekoč: „Treba si je misliti evetoče mesto s krasnimi hišami, stavbami in spomeniki, pa tudi z vsemi zahodi in jamami, slabimi kanali in drugo smrajo v zemlji. Odstranimo vse stavbe in spomenike, ki varajo naše oči, da ostane le zemljišče mesta, in kar je v njem. Ko so zginile vse lepote s površja, peljimo ljudi na to zemljišče in jim recimo: tukaj, na tem zemljišču postavili bomo hiše, tukaj je dobro biti. Vsi se bodo začudili ter rekli, da se ne naselijo na takem zemljišču, dokler se ne očisti.“

O potrebi higijenske izobrazbe zdravnikov rekel je govornik: „Moj umrlj prijatelj Varrentrapp v Frankobrodu ob M. je bil praktičen zdravnik in vodja bolnišnice. Potreboval pa je mnogo časa in denarja, mnogo je potoval, da se je izobrazil kot higijeni in reformator zdravstvenih razmer v svoji domačiji. Znani Virchov pridobil si je velike zasluge za zdravstvo v Berlinu, akoravno ni nikoli slišal predavanj o higijeni. Toda med našimi zdravniki je

malo Virchovov. Profesor Böhm je mnogo storil za čistejši zrak v Dunajskih bolnišnicah. To znanje pa si ni pridobil v šoli, temveč po lastnem učenju in skušnji.“

„Lehkoverno so nekedaj iskali vzroke velike umrljivosti v grobovih, na pokopališčih. Ko pa so natančneje preiskali vodo, zrak in zemljo na pokopališčih, dobili so druge misli. Voda v vodnjakih na pokopališčih je navadno čistejša, kakor v vodnjakih blizu stanovanj. Miquel je na mnogih Pariških pokopališčih zabil cevi v zemljo in našel, da je zrak čist gljivic. Profesor Hoffmann in zdravstveni svetovalec Siegel sta tukaj na Dunaji trdila pred nekimi leti, da se ne more o nobenem pokopališču na Saksonskem dokazati škodljivost zdravju. Mnogi poslušalci so se čudili, nekteri morda celo jezili.“

Govornik je opomnil o Jägerovi teoriji o volni: „Boj se je unel med ovčjo volno in drevesno (bombažem), med živalskimi in rastlinskimi nitkami za obleko. Za volnene srajce je profesor Jäger delal s tolikim vspehom, da je začela pešati industrija s platnom. In vendar je bilo človeštvo že pred Jägerom oblečeno v ovčjo volno in živalske kože. Ko so vpegljali platneno obleko, smatrali so to novost kot napredek in veliko dobroto. Trdili so celo, da bodo s platnom omejili mnoge kožne bolezni srednjega veka. Kdo ima prav?“

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. septembra.

Notranje dežele.

Finančno ministerstvo skrčilo bo število davkarjev v Dalmaciji, pomnožilo pa na Goriškem, v Istri in na Češkem.

Pri dopolnilni volitvi v državni zbor namesto Jirečka kandidoval bo **Mladoček** dr. Korbilius, s **staročeške** strani pa inženir Stranecky. Boj bo hud, a zmagal bo najbrže Jireček, ker so se zanj izjavili že volilci Pribramski.

V nedeljo bil je velik tabor **števijevih Čehov** pri Opavi. Predsednik je naglašal, da hoče dati cesar v svoji pravičnosti vsem narodom enake pravice, zaradi tega je pozval navzoče, naj hvaležno zakličejo svojemu blagemu vladarju „slava!“ Iz stoterih grl začul se je navdušen „slava“-klic, godba pa je zaigrala avstrijsko himno. Med drugim sprejela se je resolucija, ktero je predlagal vrednik Jeriček, da naj se ustanove češka rokodelska šola v Opavi, kmetijska šola za okolico in češka zgornja gimnazija v Opavi, ali pa naj prevzame država češko gimnazijo v svojo upravo.

Včeraj otvorila se je **ogerska magnatska zbornica** s prečitanjem kraljevega pisma. Predsednikom imenovan je baron Pavel Sennyey, podpredsednikoma pa baron Nik. Vay in Josip Szlavy. — Prestrojitev ogerskega tabačnega monopola, ktero namerava Tisza, zahteva tudi sporazumljenja z Avstrijo. K posvetovanju o tej zadevi prišli so v Budimpešto sekcijski načelnik avstrijskega finančnega ministerstva, dr. Krükl, in dva finančna nadsvetnika. Predvčerajšnjim bila je prva seja, ter upajo, da bodo vse dotične določbe gotove v osmih dneh.

bode najbolj napasla, parkrat primažite, da bode vstala z ležišča, pa bote bas videli in slišali“. Taki jedrnatí odgovori so županu ugajali, zato je vsacega Ribničana rad pod streho pridržal. Ob slabih vremenih so včasih po teden dni na županiji vedrili. — Poprej imenovani lončar Gašper je večkrat svoji dve mršeti prav po ceni napasel. Delal je, kakor nekdanji Ribniški pót „Cebin“, ki je ob petkih v Ljubljano prihajal po raznih svojih kupčijah in naročilih. Vozil je tudi dijake v šolo in na počitnice ter jim za praznike prinašal maslenega kruha, potice in kolone. Konjiča je imel prav revnega, ni bilo na njem ne kosti, ne mesa, ampak sama moč ga je bila.

Pravijo, da so mu enkrat na zobe gledali, koliko let bi primeroma že imel, takrat je pa ravno z repom mahnil in se mu je bilo skozi posvetilo. Za živež tega svojega konjiča je „Cebin“ prav malo potrošil. Kedar je n. pr. dijake peljal na vélike počitnice, je vselej zvečer ali pa prav zgodaj zjutraj iz Ljubljane pognal. Ko je prišel pod Turjak, je blizo kake detelje ustavil, fantičke s kocem pokril, kljuse pa v deteljo na pašo izpustil ter čez kake dve uri zopet vpregel.

Tudi lončar Gašper, ki je po Témeniški dolini lončeno posodo prodajal, nakrmil je na tak način svoje mršeti. Nekega večera se je bil zanočil, da ni

mogel do dolenskega župana na prenočišče priti. Županu ni bilo nič za par naročajeve sená ali detelje, ki sta jih povila Gašperjeva konja. Toda vsak gospodar ni takó gostoljuben in postrežen. Če bi pa moral Ribničan po gostilnicah ostajati, pa za-se in za živino živež kupovati, bi res nazadnje ne ostalo „ne denarja, ne blaga“, kakor pravi ona pesem o Ribniških žlicah. — Gašper je toraj tisti večer, ko ni mogel do županovih priti, v sosednji vasi ustavil, konjiča pa „fliknil“, da naj si gresta iskat večerje po dolini. Zjutraj pridejo trije ljudje lončarja klicat, naj brž vstane in gré po konja, ki se na županovi detelji paseta in sta mu vso njivo pregazila. Gašper skoči kvišku in steče po konjiča — pa ravno na nasprotno stran doline, čeravno je dobro vedel za županovo deteljo. Bolj ko so ljudje vpili za njim: „Na desno!“ — hitreje jo je pomikal na levo. Župan je bil sam prišel na ovadbo, da sta Gašperjeva „kljuna“ v njegoví detelji, proti svoji njivi in se je na glas smejal, ko je videl Gašperja z bičem v roki teči tje, kjer ni bilo konj in kričati: „Primate jih, primate jih!“ — Seveda je župan vso škodo velikodušno spregledal.

Vnanje države.

V pododbor **srbške** komisije, ki bo izdelal načrt preustrojene ustave, izvoljeni so: prof. Geršić (radikalec), Jurij Simić (liberalec) in predsednik kasacijskega sodnega dvora Radović (naprednjak.)

Angleški zastopnik O'Conor obiskal je dne 25. t. m. **bolgarskega** kneza. Ta stvar bila je tako tajna, da se je zvedelo o njej še le 27. t. m. Vendar pa je mnenje splošno, da to obiskovanje ni imelo političnega pomena. — Akoravno postopa gledé Bolgarije poleg družih držav tudi Rusija le počasi, pretí Koburžanu navzlic temu od Rusije največja nevarnost. Na skrivnem vrši se od ruske strani ljuta agitacija proti knezu. Iz Bukarešta se piše, da razširjajo posebno med bolgarsko vojno vstaške proklamacije ruski agentje. Iz Gjurgjeva in Galača došel je vojakom poziv, ki se glasi: „Kri, ki je tekla za osvobojenje Bolgarije, bila je ruska kri, kar dobro veš, bolgarski vojak. Junaškega poguma, kateri si pokazal sovragu, učil te je Rus. Danes si nesrečna žrtva Angležev, Švabov in Madjarov. Sedaj te hoče madjarski poročnik Kobužan peljati zoper bratsko vojno ruskega carja. V trenutku pa, ko bo hotel veliki pokrovitelj Bolgarije še enkrat osvoboditi svoj ljubljeni narod groznega madjarsko-švabskega tiranstva, takrat ne boš šel nasproti svojim osvoboditeljem s sovražnim orožjem, marveč z odprtimi rokami, radostnimi solzami v očeh in veselim pozdravnim vsklikom.“ Podpisana je ta proklamacija: „Odbor z dne 19. februarija.“

Ruska vlada prepovedala je neki listom, da ne smejo več napadati Bismarcka. Ali je tudi ta železni mož postal tako občutljiv, kakor turški sultan gledé Dunajskih šaljivih listov? Tega skoraj ne moremo verjeti; brž ko ne hoče Rusija žrjavico tresti na glavo Nemcu, ki tako sovražno postopa proti ruskim vrednostnim papirjem?! — Razširila se je vest, da se je prikazala na severno-vzhodni meji med Rusijo in Nemčijo sibirski kuga. Vlada pa je uradno preklecala, da je ni v Smorgoni in guberniji Vilnski.

Nemški zvezni svet sprejel je predlog Prusije in Hamburga o novih odredbah na podlagi socialistične postave in sporočilo odborovo o izvršilnih določbah postave o davkih na žgane pijače. — Ljut boj se je zopet pričel zoper ruske vrednostne papirje. Na čelu tem listom je „Kreuzzeitung“, ki narod nujno svari pred nakupovanjem ruskih papirjev. — Vlada je izdala naredbo, da mora v Poznanji popolnoma prenehati poučevanje poljskega jezika. — V tej provinciji naseljujejo se vedno bolj protestantski poljedelci. Zakrivili so to Poljaki sami, ker so vsi sklepi gledé ustanovljenja agrarne banke v podporo poljskim kmetom ostali na papirji. Veljaki so pač lepo govorili o razdelitvi večjih posestev v majhna zemljišča, delnic napominane banke pa niso hoteli kupiti.

Iz **Francije** prognani francoski princí nakupili so se na Ruskem, postali bodo ruski podložniki in večinoma bodo vstopili kot častniki v rusko vojsko. — O mejnem dogodku pišo vsi listi vseh držav, vendar pa so vsi mnenja, da nima prevelicega pomena ter da se bo cela zadeva kmalu pobotala. Krivda je na nemški strani, kajti vojak Kauffmann se ni ravnal po dotičnem strogem predpisu, ki se glasi: „Mejni uradniki ne smejo drugače streljati, kakor če jim oborožena četa stopi nasproti s sovražnim namenom.“ — Gonjača Brignona pokopali so z velikansko vdeležbo naroda, poročnik pl. Wangen je pa na holjem, tako da mu ne bodo odrezali noge. — Dne 26. t. m. bil je pri ministru Flourensu francoski veleposlanik v Berlinu Herbertte, kteremu je prvi rekel med drugim: „Upam, da mi ne bo sila pošiljati Vas zaradi mejne zadeve v Berlin prej, predno bo pretekel Vaš odпуст. Prepričan sem,

Odlični Kranjci.

(Dalje.)

23. Mošnje.

Globočnik Jakob, roj. 5. julija 1781, posvečen 31. jan. 1808, je prvo sv. mašo služil v Podsredi 28. febr. 1808. Kapelanoval je v Šmarji 1808, v Podsredi 1808, 1809, pri sv. Križi tik Slatine 1809, 1810 in zopet v Podsredi 1810—1825. Po smrti župnika Lukeža Herbica je koncem jun. 1825 postal provizor, a 18. dec. i. l. nastopil je ondotno župnijo, ktero je do 1. maja 1860 oskrboval. Takrat je stopil v pokoj in je umrl kot zlatomašnik v Podsredi 2 febr. 1863.¹⁾

24. Motnik.

Miklavž „de Mötnik“ 1369 župnik pri svetem Petru pod sv. Gorami, kteremu je očač Markvard bil podelil župnijo, kakor je razvidno iz sledeče listine, dane 10. aprila 1369: „Cum nos nuperrime contulerimus filialem Ecclesiam s. Petri in Chunsperch presbytero Nicolao de Moetnich ex eo, quia negligentes fuistis in conferendo eandem. Nenobis ex collatione huiusmodi per nos facta praeiudicium in posterum generet — profitemur hoc non fecisse ordinaria autoritate, sed tantum jure pro tune ad nos devolutio decernentes ex nunc, quod eodem Nicolao

¹⁾ J. Orožen VI., 337.

da bo vsa ta kočljiva in vendar ne posebno važna stvar vravnana že prihodno nedeljo. — Pariška glasila pravijo, da se ni čuditi, ako se ob nemško-francoski meji pripeti kaj takega. Posebno v Alzaciji in Loreni je razmerje med obema sosedinjama strogo in napeto, kakor v obsednem stanju. To pa ne more dalje trajati brez bojne nevarnosti, zaradi tega se morate državi vzajemno približati, pričeti se mora med njima bolj prijazno občevanje. — Poslovodja francoskega veleposlaništva v Berlinu Raindre odpotoval je h knezu Bismarcku v Friedrichsruhe. — Francoskim veleposlanikom v Chile imenovan je Harcourt, Desmaisons pa za Port-au Prince.

Poluradni italijanski list „Esercito Italiano“ objavlja, da je imenovan načelnikom italijanske akcije v Afriki dosednji poveljnik italijanske posadke v Aleksandriji, general San Mazzano.

Nizam Hyderabadski pisal je angleškemu lordu in kralju indijskemu Dufferinu, naj mu dovoli vlada za dve leti podpore na leto dvakrat sto tisoč šterlingov, ker zahteva bramba indijskih mej proti agresivnemu prodiranju Rusije v srednji Aziji vedno več stroškov. To svoto potrebuje za nadzorovanje in brambo severno-zapadne meje indijske.

Med turškim finančnim ministerstvom in otomansko banko doseglo se je sporazumljenje, da bo zadnja zopet začela plačevati turškim veleposlanikom v inozemstvu. — Sultan poklonil je Kiamalu paši velik kos zemljišča, da si bo na njem sezidal krasno palačo.

Kakor nam je že povedal brzozjav, spuntali so se domačini na Karolinskem otoku Ponape zoper Špance. Umorili so guvernerja, ki je bil fregatni kapitan, in ranili neko drugo osebo. Španska posadka na otoku brojila je samo 50 mož ter se ne vé, kaj se je z njo zgodilo. Dva moža rešila sta se s tem, da sta planila v morje ter priplavala do neke angleške ladije. Sumi se, da so domačine pregovorili k vstaji tuji drugih narodnosti na otoku. — Špansko kraljico sprejel je navdušeno narod v Pampeloni.

V onih rumunskih krogih, ki so proti avstrijsko-rumunskemu carinskemu boju, vlada trdno prepričanje, da bo to njihovo načelo prodrlo tudi v prihodnjem zasedanji kamore.

Na progi irske železnice med Corkom in Youngalom izdrli so neznan zločinec šine ter pretrgali brzozjavno zvezo. S prvim vlakom na tej progi pripeljati bi se bili morali redarji in vojaki v Youngal, da bi tam vsled sodnijske naredbe spodili nekaj najemnikov z njihovih zemljišč. V pravem času so prišli hudodelstvu na sled ter tako preprečili veliko nesrečo.

Izvirni dopisi.

Iz Logatca, 26. septembra. Redki so od nas dopisi, ne radi tega, da ne bi imeli ničesa povedati, ali da ne bi bilo društvenega življenja. Če sklepamo po naših društvih, katerih število ni ravno neznatno, bi nam gradiva ne smelo manjkati. Ali da se danes oglašim, vzrok je ta, da nas je pred kratkim zapustil nekdo, ki je bil v Logatci tolikanj priljubljen, ki je v srci Logaških župljanov toliko prijetnih spominov zapustil, da si ne moremo kaj, da bi temu vtisu javno ne dali odduška: Zapustil nas je naš občespoštovani čast. gospod kapelan Julij Čuk.

V teku štiriletnega tukajšnjega bivanja si je pridobil med nami obilo prijateljev. Njegovi prijaz-

nosti in dobrosrčnosti se je vklonilo vsako sree. Priljubljen je bil v cerkvi, priljubljen v šoli, priljubljen v društvu.

Kako so ga Logačani cenili, pokazalo se je najbolje pri njegovem odhodu.

Verno ljudstvo je žalovalo, da izgubi tako ljubeznivega duhovnika. Gorenjelogaško bralno društvo pa mu je na večer 11. septembra priredilo slavnostni banket za odhodnico. Navzočih je bilo gotovo 50 oseb različnega stanú, med njimi visokorodni g. dr. Russ, okrajni glavar Logaški, davkar gosp. Jos. Jeglič, gosp. dr. Stergar, notar gosp. Gruntar in mnogo odličnih Logaških posestnikov.

V imenu društva nazdravil je odhajajočemu gospodu kapelanu dr. Stergar, društveni predsednik. Pozneje slišale so se še druge napitnice. Izvrstni Logaški pevski zbor pa je zabaval zbrano občinstvo z veselimi petjem.

Tako si nas zapustil, dragi gospod — zapustil si nas, a v sreih naših še ostaneš. Zdaj po odhodu Ti kličemo še enkrat: Z Bogom! — ta klic naj poleti danes od vnožja zelene Hrušice tje kaj proti strmemu Krimu! Naj Ti pové, da še Logačani goré za Te; naj Ti pové, da zvesto še Ti hranimo sreé! Z Bogom!

Z Goriškega, 23. septembra. (Cecilijanska produkcija v Dornbergu. *) Mnogo ste že čitali v „Slov. Narodu“ o Cecilijanski produkciji, ki se je vršila 15. septembra t. l. v Dornbergu na Goriškem. „Slov. Narod“ je priobčil dva spisa, večjega kot uvodni članek, manjšega kot dopis iz Dornberga. Toraj tako daleč in toliko smo že zasloveli! Žalibog, da se stvari niso opisale v pravi luči. Zatoraj Vam hočem najprej opisati Cecilijansko produkcijo v Dornbergu in potem odgovoriti dopisniku „Slov. Naroda“.

Brž, ko se je raznesel glas, da nameravajo Goriški Cecilijanci prirediti v Dornbergu produkcijo, razveselili so se Dornberžani in se ponudili društvo gostoljubno sprejeti. Dornberški g. župnik je takoj pismeno naznanil Cecilijanskemu odboru, da v „svojo in cele občine radost prepusti farno cerkev in obljubi isti dan sam sv. mašo peti.“ In res! V dan slovesnosti si slišal veselo pritrkavanje zvonov in topičev strel, videl si razobešene narodne in druge zastave, ljudstvo pa praznično oblečeno. Ker je bil omenjeni dan tudi somenj, zato je privrelo od blizo in daleč mnogo ljudstva, učiteljev in duhovnikov (duhovnikov okoli 36). Ob ½ 10. uri se pomikajo vsi deležniki in društveniki skozi praznično ozaljšane ulice proti farni cerkvi, kjer je imela biti slovesna sv. maša. Zbor kakih 35 pevcev iz Dornberga, Prvačine in Rifenberg je pel pod večšim vodstvom č. g. župnika A. Harmelja, staroste Goriških Cecilijancev. Peli so Rennerjevo štiriglasno mašo s spremljevanjem orgelj, koralni „introit“ in „communio“, pa četverglasne vloge D. Fajgeljna in A. Foersterja, kateri zadnji je pismeno voščil društvu, naj si s pevsko produkcijo dobi mnogo novih udov „sebi v last, glasbi v rast in Bogu v čast.“ Petje je bilo v obče precej dobro, nekatere točke celó izvrstne, tako, da

*) Po naključji zaostalo.

je vsem poslušalcem zeló ugajalo. Bilo je petje, kakoršnega želi in zahteva katoliška cerkev pri svojem veličastnem bogoslužji.

Po odpetem „credo“ se izpred altarja oglasi g. župnik Dornberški, ter začne govoriti pol slovenski pol latinski. Začetkom hvali lepo in veličastno petje zbranih „klerikov in duhovnikov“ (na kuru so bili samo trije duhovniki in jeden klerik, drugi vsi lajki). Pomenljivo, pravi, je to, da se je zbral Cecilijanski kor v cerkvi svetega Danijela, ki je sam zložil (??) prekrasni hymnus „Benedicite“. Žalibog, da se to petje (latinsko) ne vjema s pismom svetega Pavla do Korinčanov, v katerem tirja apostelj, da se razume, kar se poje ali igra, drugače je oni, ki v tujem jeziku govori — barbar. Besedo „barbar“ in „idiota“, ki se nahaja v omenjenem listu svetega Pavla, je govornik posebno naglaševal, tako, da smo vsi razumeli, kam to meri. Govornik imenuje posebno rad latinščino, ktero rabi katoliška cerkev v svojem bogoslužji — barbarsko (!). Sicer pa ne govori sv. Pavel na onem mestu o liturgičnem jeziku, ampak o harismatih, podeljenih prvim kristijanom. Malo nižje v omenjenem listu do Korinčanov I. poglavje, XIV, 21. vrsta, bi bil lahko tudi nasprotno nam dokazal.

Nadalje pravi gospod: „Če ima toraj idiota, barbar in žena v cerkvi molčati, kje je med Slovenci na deželi prostor za slovesno mašo, da bode vzvišena, kakor je današnja v Dornbergu?“ (To se godi že na deželi, samo če se zná in hoče. Le pogledjte Cecilijanske zборе v Čepovanu, Cirknem, Šebreljah, Jagršeah in tudi v Dornbergu itd.) „Zatoraj usmilit se ubozega ljudstva, ki ne umé latinščine!“ Je-li slovensko petje kje prepovedano v cerkvi? Merodajni krogi so le proti onim posvetnim napevom iz prejšnje dóbe, ki se nikakor ne spodobijo v cerkvi. Tako smo čuli v neki cerkvi peti „Tantum ergo“ po nekem znanem napevu narodne pesni. Govornik sklene: „Vpišite se v društvo svetega Cirila in Metoda, ki se bode danes po maši ustanovilo za našo in bližnje občine.“ — To je bil konec govora.

Cecilijanci so bili vsled tega govora nekako osupnjeni, a so se kmalu potolazili. Po maši je bilo zborovanje brez debate, in sicer v ljudski šoli. Govorila sta č. g. dr. Franc Sedej in župnik A. Harmel. Prvi je dokazoval, da Cecilijansko petje ni pretežko, da Cecilijanci niso izključljivi in ne zatirajo narodnosti. Gosp. A. Harmel pa je govoril bolj aforistično o Cecilijanski ideji, o zadnjem zborovanji v Konstancu, o znakih cerkvene pesni, o meji med cerkveno in posvetno pesnijo itd. Zavrnil je tudi odločno in po pravici besede „barbar“ in „idiota“.

Opoludne je bil skupni obed v H. Sinigojevem vrtu, kterega se je vdeležilo nad 80 oseb. Od velikega truda pri poskušajah in produkciji so bili pevovodje, pevci in odborniki vtujeni in zató pri skupnem obedu ni bilo živahnosti, če izvzamem nekaj pesmi. Napitnice, govore itd. je bil odbor odložil za čas proste zabave. (Konec prih.)

cedente vel decedente eadem filialis Ecclesia in priori statu debeat remanere. Dafum in castro Sorphenberg . . .“¹⁾)

25. Naklo.

Černe Martin, roj. 11. nov. 1779, posvečen 3. septembra 1809, kapelanoval je v Laškem trgu 1809—1816, potem je bil l. 1816, 1817 provizor pri sv. Ruprtu. Od 13. junija do 21. dec. 1817 opravljal je isto službo v Zagorji, kjer je župnikoval potem do 23. aprila 1821. Takrat postal je župnik v Loki ter je služboval ondi do l. 1828, ko je odšel za župnika k sv. Ilju blizo Velenja. L. 1837 preselil se je v Mozirje, od tam pa leta 1841 v Sromlje. Koncem maja 1852 je stopil v pokoj in je umrl kot zlatomašnik in knezoškof. duh. svetovalec v Krškem 28. marca 1864.²⁾)

Nachtigall Martin, posv. 1656, služboval je do 1661 v Marijanišči Gornjegraškem, potem pa kot vikarij v Žolepahu.³⁾)

26. Novomesto.

Fričko Franc, roj. 1746, posv. 1771, kapelanoval je do maja 1772 v Rogatci, potem pa je bil župnik v Polzeli. Tej župniji odpovedal se je in je živel precej časa v Prešniku pri sv. Martinu v Rožni dolini. Od l. 1792 do 23. aprila 1801 je bil

provizor na Gomiljskem, potem pa je župnikoval na Rečici, kjer je 20. dec. 1808 umrl.¹⁾)

Gunde Michael, Novomešan, bil je z dekretom od 22. aprila 1802 iz Vojnika, kjer je kapelanoval od leta 1800, prestavljen v Celje, od tam pa dné 7. okt. 1807 v Gotovlje. Od 1. julija 1809 do svoje smrti 2. dec. 1825 je bil dekan, knezoškof. duhovni svetovalec in okrožni šolski ogleda v Škalah.²⁾)

Kočevar Pavl, roj. l. 1761, študiral je bogoslovje najprej v Gradci, potem pa na Dunaji, kjer je l. 1787. dovršil študije z odliko. Potem je bil tri leta prefekt glavnemu semenišču v Gradci, a l. 1790 poslali so ga kot kapelana v Vojnik, kjer je služboval 5 let. L. 1795 je prišel v Slov. Bistrico, čez dve leti postal pa je župnik v Pišceah. Dnó 23. aprila 1806 preselil se je v Škale kot dekan ter je služil ondi do 14. marca leta 1809, ko je postal dekan v Kozjem. Tam je umrl 74 let star 25. julija 1834 ob 11. uri v noči za mrtvoudom. L. 1796 je dal tiskati pri Jenkotu v Celji: „Homiletische Früh-Lehren auf alle Sonntage des ganzen Jahres nach dem buchstäblichen Sinne der sonntäglichen Evangelien zur Belehrung des gemeinen Volkes, eingerichtet von Paul Kotscheer, praktischen Seelsorger des Lavantiner Kirchensprengels.“³⁾)

Martin iz Novega mesta, je 15. maja 1473 bil vmeščen kot „supremus capellanus“ na Ptujski gori.¹⁾)

Mastnjak Rupert, „de ruedolfswerd“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta „ad tit. provis. Egregii decretor doctoris Jacobi Rakerspurger plebani in petau“ na kvaterno soboto: „Veni et ostende“ l. 1513 v subdijakona, na kvaterno soboto: „Intret“ l. 1514 v dijakona, v soboto: „Sicientes“ i. l. pa v mašnika.²⁾)

Mikuš Janez, roj. 15. dec. 1787, posvečen 22. sept. 1810, kapelanoval je v Gornjem gradu 1810, 1811; na Rečici 1811, 1812; v Mozirji 1812—1816; v Makolah leta 1816, 1817; v Zibiki 1817—1820; v Prihovi 1820, 1821; v Laškem trgu 1821, 1822; v Brežicah 1822 in v Dobovi 1822. Potem je bil provizor v Kapeli in pri sv. Florijanu na Boči, kjer je 1824 postal župnik. Dnó 1. sept. 1832 odšel je od tod kot kurat v Buče ter je služboval ondi do 10. jul. 1839, ko je nastopil župnijo v Artičah. Z novim letom 1852 šel je v pokoj ter je živel potem nekaj časa v Lupinjaku na Hrvaškem. Umrl je v Gradci 19 sept. leta 1860.³⁾)

¹⁾ J. Orožen, I., 504.

²⁾ Zapisnik ordinacij Lav. škofije.

³⁾ J. Orožen, VI., 144.

(Dalje prih.)

¹⁾ J. Orožen, VI., 375.

²⁾ J. Orožen, VI., 159.

³⁾ J. Orožen, II., b. 139.

¹⁾ J. Orožen, II., b., 189 in Drobtinice 1849.

²⁾ J. Orožen, V., 93 in Celjska kronika 253.

³⁾ J. Orožen, V., 93 in VI., 125.

Domače novice.

(Pri č. gg. uršulinkah) vsprejele so danes samostansko obleko ter pričele dveletni novicijat naslednje gospodičine: Viljemina Teuffenbach iz Trsta ter sestri Katarina in Julijana Gula z Vinice. Samostanska njih imena so: S. Angela, s. Jakobina in s. Neža. Sv. mašo so služili ter vse sv. opravilo vodili premil. g. knezoškof, ki so v kratkem pa ljubeznivem nagovoru nalik današnjemu prazniku spominjali vse pričujoče, zlasti pa imenovane device, na ime sv. Mihaela, — kdo je kakor Bog. — Veselje te slovesnosti pa je kalila nesreča, ktera je zadela včeraj popoldne samostansko prednico M. Antonijo Murgelj. Po stopnjicah spremljajoč dve gospé spodrsnila je prednica tako nesrečno, da si je zlomila levo roko nad komolcem. Zdravnik je zlomljeno roko danes zopet ravnal in upati je, da se zopet popolnoma ozdravi.

(„Archiv für Heimatskunde“ in pa „Urkunden- und Regestenbuch des Herzogthums Krain“) razpošilja g. Franjo Šumi č. gg. župnikom na ogled, ter v priloženem poslanem izraža željo, naj bi si naročevali knjige, ker ima še veliko gradiva, ktero namerava izdati v registih. V kratkem izdá tudi v slovenskem jeziku navod k popisovanju župnij, da si bo vsak lahko napisal kroniko svoje župnije.

(Vodovod mesta Ljubljanskega.) Mestni magistrat odredil je v raznih krajih vrtanje v zemljo, da se določi kakovost talne tvarine in vode. Vrtanje je dogotovljeno, dotična tvarina shranjena je sedaj pri mestnem magistratu; voda se je pa poslala na Češko in Nemško slovečim kemikom, da jo preiščejo.

(Ljubljansko redarstvo.) Ne ravno izdatno, ali vsaj nekoliko se je pomnožilo število redarjev Ljubljanskih — na radost mirnih, a na žalost nemirnih prebivalcev našega stolnega mesta. Potemtakem imamo zdaj v Ljubljani 18 redarjev, katerim je poverjen red v mestnem področju. Služba redarjeva je res težavna; to vé vsakdo, ki je živel v velikih mestih. Naše mesto ima malo redarjev, in mi ne moremo zahtevati, da bi nam vse ulice in zagate obkolilo z redarji, ker še-le takrat, ko bi se to zgodilo, mogli bi reči: „oko postave bdije“. Zdjaj pa se tu pa tam večkrat vidijo reči, zlasti takrat, ko začne luna sipati svojo blede luč še na bolj blede bitja, ki lazijo in se skrivajo po Ljubljanskih zagatah. Mi hočemo reči, Ljubljanske razmere družbinske so take, da ne po dnevi, ampak bolj ponoči bi potrebovali vrle redarje. Mestno prebivalstvo sme to zahtevati v interesu družbe.

(Lesna strokovna šola) v Wolšpergu na Koroškem se ima menda opustiti. Mesto nje name-rava naučno ministerstvo slično šolo na Kranjskem odpreti.

(Čez sedem let vse na dan pride!) Dne 9. sept. 1879 našli so na Koroškem pri Leiflingu laškega zidarskega polirja Petra Vittoreja ubitega in oropanega. Kdo da ga je, do sedaj se ni moglo zvedeti. Te dni izrazil se je pa pri Dolnjem Drauburgu neki ogersk delavec Josip Schlehner proti tovarišem, da se lastnega brata boji, kajti ta je že človeka ubil! O tem zvedeli so tudi orožniki, ki so takoj oba brata Schlehner, Janeza in Josipa, prijeli, in pri deželni sodnji v Celovci spravili. Janez trdi, da ga je neki Kranjec nahujskal, da naj polirja oropa. Ubil ga je Kranjec in Janez si je le uro ubitega prilastil, drugo je vzel vse Kranjec s saboj. Preiskava bo že spravila na dan, kdo je ta Kranjec.

(V okrajni šolski svet Konjiški) izvoljeni so bili za šest let gg.: Dr. Miha Lederer, Anton Stanzer, Josip Pučnik, Franc Kokol in Blaž Mlakar. Kakor čujemo, vsi so pristaši Slovincem nasprotne, nemške stranke.

(Prav je tako!) V Benetkah napravili so letos veslarji in brodniki velikansko regato, ktera je tudi Tržaške neodrešence z vso silo vabila. Politična gosposka v Trstu je tedaj Tržaškim veslarjem strogo prepovedala vdeležiti se regate v Benetkah. Kljubu tej prepovedi odpeljalo se je devet članov Tržaškega veslarskega društva „Glaukos“ v Benetke na pomorsko veselico. Naravna posledica temu je bila, da je vlada društvo „Glaukos“ takoj razpustila, neodrešence zapredla pa je v kazensko preiskavo, iz ktere so se še le zdaj izmotali. Obsojeni so razven jednega vsi na denarne globe od 20 do 50 gld. Kdor ne bo mogel plačati, bo pa sedel!

(Iz Zagreba.) Ravnokar je izšlo poročilo kr. Franc-Josipovega vseučilišča. V polletnem tečaju je bilo na vseučilišči v bogoslovskem oddelku 31 rednih, 60 izrednih, skupaj 91 slušatelj; v pravoslovnem 203; v filozofskem 27 rednih in 23 izrednih, skupaj 50; farmacevtov 15. V vseh treh oddelkih je bilo 359 slušatelj; od teh je bilo 245 iz Hrvatske, 73 iz Slavonije, 16 iz Dalmacije, 15 iz Ogerske, 4 iz Istre, 3 iz Štajarske, 1 iz Moravske in 1 iz Makedonije. — Posestnik graščine Hruškovec, gosp. Burgstaller, je pri zadnjih volitvah podpiral opozicijskega kandidata v Ozalji, dr. Derenčina. Vsled tega si je nakopal na glavo zamero nekterih krogov. Ko je gosp. Burgstaller po končani košnji svojim delavcem postregel s pijačo, pričeli so delavci v dobri volji prepevati znano „Živila Hrvatska“, ki je sedaj na Hrvatskem prepovedana. Dober človek je delavce ovadil, in bili so obsojeni po 5 do 10 dni v zapor, dve deklici, ki ste poslušali in se smejali, vsaka na 5 dni, g. Burgstaller pa na 14 dni. Graščaku so ob enem zapretili, da ga bodo zapisali med „sumne“ in ne bo smel od 8. ure zvečer do 4. ure zjutraj iz svojega stanovanja, ako se bo še kaj enacega zgodilo. — Tudi kmetje v selu Krašiči imajo mnogo sitnosti, ker so glasovali za Derenčina, izvzemši kupca Milavca. Zato pa kmetje ne kupujejo več pri imenovanem kupcu, da se bo spominjal zadnjih volitev.

(Kazenska pravda) zaradi goljufije pričela se je 28. t. m. v Zagrebu proti zviti Mariji plem. Wiening rojeni grofici Zietzen, doma nekje gori na Nemškem. Najlepše pri vsem tem je, da jo ob enem tudi več sodnij njene prejšnje domovine na Nemškem sodnijski preganja zaradi sleparstva in goljufije. Pri eni tistih je že obsojena na dve leti in tri mesece ječe. To kazen bo nastopila, kedar bo v Zagrebu dovršila, kar jo čaka.

(Za živino) se bo odslej nadalje le taka solna zmes prodajala, v kateri ne bo več solne vsebine, kakor le 20 odstotkov. Vzrok tej preuredbi živinske soli, da bo tako slaba, so ljudje sami, ki so živinsko sol prekuhavali zá-se.

(Ritterjeva papirnica) na Goriškem, kakor se čuje, prešla je v last društva Leykam-Josefsthal.

(Poštni golobje.) Dne 25. t. m. ob 6. uri zjutraj spustil je v Banjaluki c. kr. poročnik Stadler iz Moravskega Schönberga doposlane mu pošne golobe, katerih eden „štev. 53“ povrnil se je z depešo v Schönberg v 31½ urah.

Telegrami.

Budimpešta, 29. septembra. Cesar otvoril je državni zbor. Prestolni govor naglašava varčnost in povišanje dohodkov, ne da bi se pri tem preobložil narod; obljubuje izboljšanje pravnega varstva, odpis državnih pridržkov, ponovitev finančne poravnave s Hrvatsko in orožne postave, ki se bliža svojemu koncu; navaja, da so razmere do vseh drugih držav prijateljske, vendar pa zahteva svetovno vprašanje, da se orožna sila kolikor mogoče spopolni. Vlada si nujno prizadeva, da si ohrani mir, in opravičena je njena nada, da se jej bo to posrečilo tudi v prihodnje.

Linz, 28. septembra. Gornjeavstrijski shod katolikov otvoril je danes deželni glavlar v prisotnosti cesarskega namestnika, mnogih deželnih in državnih poslancev in blizo 2000 vdeležencev. Shod sprejel je enoglasno resolucijo, ktero je predlagal škof Müller gledé svetovne oblasti papeževe, in da se mu bodo povodom njegove zlate maše poslale čestitke. Škof Müller nazdravil je cesarju, vdeleženci pritrdili so temu navdušeno ter zapeli cesarsko pesem. Daljni govorniki proslavljali so papeža kot kneza miru.

London, 28. septembra. Kakor se poroča iz Kabula, vjeli so polkovnika Miralama Pardaka in dva druga spremljevalca Ejuba kana pri Kallalu. Ejub kan ubežal je na ozemlje Turkomanov.

Umrli so:

- 27. septembra. Emil Velkaverh, posestnikov sin, 6 mes., sv. Petra cesta št. 36, pljučnica.
- 28. septembra. Ana Seršen, kondukerjeva hči, 5 mes., Poljske ulice št. 38, oslabljenje.
- 29. septembra. Maks Belli, krčmarjev sin, 14 dni, Dunajska cesta št. 6, božjast.

V bolnišnici:

25. septembra. Marija Zelko, gostija, 40 let, vsled raka.
26. septembra. Jožef Casagrande, delavčev sin, 1¼ mes., Catarrhus intestinalis. — Albina Ambach, delavčeva hči, 3 mes., Catarrhus intestinalis.

V vojaški bolnišnici:

27. septembra. Leopold Zrnovsky, korporal, 22 let, jetika.

Tujci.

27. septembra.

Pri **Maticu**: Srečko Soyko, železnični uradnik, z Dunaja. — Pick, Weinacht, Langer, Holzer, Bittner, Čehik, Rosi, trgovci, z Dunaja. — F. Langer, potovalec, iz Švice. — J. Mahorčič, davkar, iz Kočevja. — Hauff, poštar, z družino, iz Kočevja. — B. Košmelj, potovalec, iz Ljubljane. — F. Hammerer, po ovalec, iz Tridenta. — Printz, inženir, iz Pulja.

Pri **Stona**: B. Falke, trgovec, iz Plavea. — S. Kovač, slikar, z Dunaja. — H. Tuma, železnični uradnik, z Dunaja. — Lippitsch, Kaiser, Jäger, Herbstein, trgovci, z Dunaja. — L. Mayer, trgovec, iz Brna. — Grauss, trgovec, iz Gradca. — Srečko Aumann, trgovec, s Krškega. — J. Čibašek, župnik, od Št. Vida. — R. Gotthard, župnik, s Kranjskega. — K. Trtnik, okrajni sodnik, z Vranskega. — Eleonora baroninja Gutschreiber, zasebnica, z Vranskega. — J. Dodsworth, zasebnica, s hčerjo, iz Italije. — A. vitez Jvoy, okrajni komisar, s soprogo, iz Trsta. — A. Hünel, stotnik, iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Baron Bolschwing, zasebnik, z družino, iz Nemčije. — E. Mohr, zasebnica, iz Nemčije. — J. Benko, zasebnik, iz Celja. — F. Wressnig, inženir, iz Litije. — A. Gareis, uradnik mornarice, iz Pulja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v milim.
		arakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		725.86	+ 7.4	sl. zap.	jasno	12.00
28. 2. u. pop.		726.20	+ 15.0	"	dež	dež
9. u. zveč.		726.78	+ 10.6	"	"	"

Zjutraj jasno, popoldne in zvečer dež. Srednja temperatura 11.0° C., za 2.8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

29. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 25 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	82 " 40 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 " 55 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 20 "
Akcije avstr.-ogerske banke	885 " — "
Kreditne akcije	283 " 40 "
London	125 " 80 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 95 "
Cesarski čekini	5 " 95 "
Nemške marke	61 " 52½ "

Zahvala in priporočilo.

Gosp. Janez Bonač, bukvozev v Ljubljani, je za našo šolo preskrbel sto komadov „kratkega katekizma“ za nizko ceno po 20 kr. komad; in to v platno trdo vezanih, dočim stane ista knjiga v papir vezana 18 kr. Bodi omenjeni vsem č. gg. katehetom in učiteljem priporočen.

Vinica, 26. septembra 1887.

F. K. Trošt,
nadučitelj.

Njiva

(3)

dá se v najem, oziroma prodá.

V mestnej občini Ljubljanski, Kapucinsko predmestje, odda se njiva, ki meri 8 oral, vkupej ali na drobno v najem, oziroma prodá.

Kaj več pové trgovec Karol Kauschegg v Ljubljani, na Dunajski cesti

Fisharmonika,

dobro ohranjena, s 6 oktavami, lepega zunanjega lica je za zmerno ceno na prodaj pri g. Ernestu Petriču, izdelovalcu orgelj na Št. Peterskem nasipu v Žerovčevi hiši pri mostu. (2)

Po znižanej ceni.

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

IVAN BELEC,

župnik.

Cena knjigi je znižana od 25 kr. na 20 kr., po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame deset skupaj, dobí najdajsto brezplačno. — Knjiga obsega 9 pól v osmerki.

„Katoliška tiskarna“

v Ljubljani

Valcazorjev trg št. 5.